

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ За кордоном

Тел. "Свобода": ВЕрген 4-0807 — 4-0257 — Тел. У. М. Союз: ВЕрген 4-1016

FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЗАГНУЗДАТИ ШПИГІВ І САБОТАЖНИКІВ

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ ЗАКОНУ ДЛІ ПРИ-
БОРКАННЯ ПІДРИВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ

Вашингтон, 8. серпня. — Президент Труман звернувся до Конгресу за посиленням законів для приборкання діяльності підривних осіб, головним чином шпигів і саботажників, однак в такій спосіб, щоб "зберегти наші історичні вольності". Президент остеріг перед "екстремістами", які намагаються перемінити нашу країну на поліційну державу. "Нам не вільно датися опанувати гістерією", — сказав Труман.

Щоб досягнути одну й другу ціль, він доручив Конгресові: 1. змінити постанову в теперішньому законі проти шпигів у такій спосіб, щоб можна було кликати до суду злочинців і по трьох роках від часу попинення шпигунства; 2. на підставі закону про реєстрацію чужинних агентів закладати зареєстрування всіх осіб, які дістають аквізиту від чужинних урядів або чужинних політичних партій для шпигунства або підривної тактики; 3. дати більшу повноважливість президентові при видаванні правил для безпеки військових баз і інших інсталяцій оборони країни; 4. дати генеральному прокураторові владу наглядати над чужинцями, які мають бути депортовані і наказати їм, щоб вони сповіщали владу про своє кожноточне перебування та свою роботу в означених відступах часу.

Оце домагання президента перешкодило в сенатській комісії до дебати над законопроектом Мундта-Фергюсона, який передбачав обов'язкову реєстрацію чужинців і комуністичних фронтоних організацій як теж і ясного зазначування, що якась публікація є комуністичною пропагандою. Президент дав до зрозуміння, що він не погоджується на форму постанов в законопроекті Мундта, бо вони можуть обмежувати свободу слова для всіх громадян.

Оце домагання президента перешкодило в сенатській комісії до дебати над законопроектом Мундта-Фергюсона, який передбачав обов'язкову реєстрацію чужинців і комуністичних фронтоних організацій як теж і ясного зазначування, що якась публікація є комуністичною пропагандою. Президент дав до зрозуміння, що він не погоджується на форму постанов в законопроекті Мундта, бо вони можуть обмежувати свободу слова для всіх громадян.

ПОВНОВАСТІ ДЛІ ПРЕЗИДЕНТА ВНЕ ГОТОВІ

Вашингтон. — Обі палати Конгресу вже готові з законопроектами, які дають повноважності президентові знести економічну контролрю різних діяльностей суспільного життя на випадок необхідності. Банкова комісія палати згодилася на такі самі постанови, які вже ухвалено в сенатській комісії щодо контролрю цін і платень. Це буде бил про оборонну продукцію з 1950 р. Законопроект передискутований в обох комісіях так дбайливо, що нема побоювання, щоб він знавав перепон підчас дебати в повних палатах Конгресу.

ВОЛЕС ВІДРІКАЄТЬСЯ СВОЄІ ПАРТІІ З ПРИВОДУ ВІЙНИ В КОРЕІ

Нью Йорк. — Генрі Волес виступив з Прогресивної партії тому, що красивий і стейтвий комітет цієї партії відкинули його становище в справі війни в Кореї. Волес з нагоди нападу Північної Кореї на Південну станув 15. липня б. р. на становищі, що це є агресія й тому він підтримує акцію Злучених Держав та Об'єднаних Націй у цій справі. Волес був кандидатом на президента Злучених Держав з доручення ним заложеної Прогресивної партії в 1948 році. У листі до секретаря партії, С. Б. Болдвина він заявив, що він краще прислужиться справі миру, коли зрештучус з членства в красивій комітеті партії, а теж і з самої партії. Разом з Волесом виступив з партії комуністичний прихильник Корліс Ламонт, син Томи Ламонта, який був спільником звісного банкіра Дж. П. Морганна.

В АМЕРИЦІ

Відправники хвилює з праці чотирьох робітників з Джерсї-Сіті Корпорейшен в Лінден, Н. Дж., за роздавання комуністичних листів підпису "Декларация з Стокгольму", а викликули двох. Відділ юлії автомобільних робітників записав їх у членстві в своїй юлії.

Із сайдотва тайного агента Еф Бі Аї, Матвія Кветника, складено в Голлівуді фільму. Вона буде виставлена в н. з. "Я вислухував як комуніст для Еф Бі Аї".

Признає, що викликавав штучний дощ на воду для юлії йоркських збірників весті. Автор того помислу, д-р Волес Говел, відновляє тепер свій контракт з містом на дальшу працю.

Комісія Общества Русских Братств С. Ш. А. відбудеться 18. вересня в Дітроїті. Його заснували перед 50 роками галицькі русифікаційники.

Поліція Нью Йорку буде посилена до 40,000 чоловік і жінок для оборони підчас стану комуністичної війни на випадок небезпек.

Поправляється комуніст Давид Г. Левісон з Сингапурі, Огайо, і згодиться скласти свідчення перед конгресовою комісією, відомою як давніше підслухування і за те грозилася йому кара торжорного року.

Західні адміанти в Німеччині відбудуть завтра наради в справі евакуйованого прилучення західних секторів Берліна до західно-німецької федеративної республіки.

РАДА БЕЗПЕКИ ДАЄ СОВЕТАМ ДВА ДНІ ДО НАДУМИ

НА АМЕРИКАНСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ ЗАСІДАННЯ РАДИ ПЕРЕРВАНО НА ДВА ДНІ,
ДАЮЧИ СОВЕТАМ ЧАС ОБМІРКУВАТИ ПРИПИНЕННЯ ПІДРИВНОІ ТАКТИКИ

Лейк Сокоес, 9. серпня. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй прийняла вчора більшістю до- в'ятьох голосів американську пропозицію, щоб дальші наради перервати на два дні і дати можливість порозумітися з Москвою та обміркувати припинення американськими резолюцією що- до осудження північно-корейського агресора і заклик до всіх націй, щоб вони допомогли локалізувати корейський конфлікт. Під час вчорашніх дебатов дійшло знову до найгострішої вимини слів між советським і американським представниками. У відповідь на повторювані більшовицькі обвинувачення проти "американських правлячих кол" за "агресію" в Кореї, американський представник, Ворен Р. Остін, запитав: "хто має вплив і силу відкликати напасницьку північно-корейську армію?" — і відразу сам відповів: "Советський Союз"! — Він у дальшому запитав і відповідав: "Чи війська атакують глибоко на чужій території? Північно корейські! Чи країна була нападена інвазією армією? Корейська Республіка! Хто допомагає Корейській Республіці в самообороні? Об'єднані Нації, при підтримці 53-ох членів на всіх 59! — Хто тоді підтримує чартер Об'єднаних Націй і працює в користь миру? П'ятдесят-три члени Об'єднаних Націй, що допомагають Корейській Республіці! Чи Советський Союз належить до цих 53-ох членів? Ні! Котрий з членів Ради Безпеки обороняє в Раді Безпеки нацизм? Советський Союз!" — Метода запитів і відповідей зробила на прихильників величезне враження і як прийшлося голосувати в справі запропонованого Остином відложення дальших нарад до четверга, то тільки советський представник голосував проти, а югославський здержався; всі інші голосували за пропозицію.

КРИЗ ДИМ І ПОЖАРИ, на автомашинах і піхотою, американські і південно-корейські частини йдуть дальше вперед через тайлішко здобуте від червоних місто на південній ділянці фронту.

АМЕРИКА МОЖЕ ДОМАГАТИСЯ УСУНЕННЯ МАЛІКА З ПРЕДСІД- НИКА РАДИ БЕЗПЕКИ

Лейк Сокоес, 9. серпня. — Американська делегація, пропонуючи вчора перервання сесії Ради Безпеки на два дні, — пропонує мала готовий план боротьби проти підривної тактики советського представника Я. Маліка, що є на цей місяць предсідником Ради та намагається не допустити до дискусії над американською резолюцією в справі засуду північно-корейських агресорів. Заступник Ворена Р. Остіна, — Ернест А. Гросс, вчора заявив, що протягом цих двох днів перерви американські та інші представники, крім советського, відбудуть цілий ряд "воєнних нарад" в цій справі, рішені припинити підривну тактику Маліка, і якщо він сам добровільно того не зробить, то Америка може домагатися його усунення з посту предсідника Ради.

БЕЛЬГІЯ ЗБІЛШУЄ ВИДАТКИ НА ОБОРОНУ

Брюссель, 9. серпня. — Бельгійський прем'єр Дувісарт сьогодні заповів, що Бельгія збільшить свої видатки на оборону до кінця 1951-го року на 41%. Це означає, що протягом одного року Бельгія задумує видати на оборону ще додатково 5,000,000,000 франків, то є около сто мільйонів доларів, мотуючи це погіршенням міжнародної кризи.

АМЕРИКА ДАЄ ФРАНЦІЇ ДВА ВОЄННІ КОРАБЛІ

Вашингтон. — Департамент оборони виявив, що впродовж найближчих місяців висилка зброї до Європи буде подвоєна або й потроєна, щоб дати допомогу Західним країнам проти агресії. Два модерні воєнні кораблі будуть передані французькій воєнній флотії найближчої неділі у Філадельфії. Це будуть 1,240-тонові кораблі для безпеки при пере- возі амуніції, подібні до тих, які Америка дала недавно Голландії для подібної цілі. Незабаром має бути переданих дальших 16 кораблів на допомогу європейським державам. З них шість пойдуть до Індонезії.

АМЕРИКАНЦІ А НЕ ЧЕР- ВОНІ ПОПЕРЕДИЛИ НА- СТУП НА ПІВДНІ

Токіо, 9. серпня. — Американська розвідка стверджує, — що це не були червоні, які сильним артилерійським вогнем попередили перший більший американський протинаступ на південній ділянці фронту три дні тому, тільки нападники, американський наступ зазедви на кілька годин попередив пригтований вже концентрований наступ червоних на порт Пузан. Червоні в силі повних трьох дивізій стояли вже готові і чекали тільки наказу, як нагло почався наступ американських військ. Ворожа артилерія, що початково була введена заміщення в американські ряди, власне в хвилині, як починався американський наступ, мала наказ концентрувати вогнем попередити наступ червоних. Несподіваний американський наступ цілком знівечив ворожі плани.

Співпечетський король Фарук о-кремим декретом позбавив свою маму, королеву Наслі, її королівського титулу та всіх королівських прав. Причиною цього були матримоніально-родинні непорозуміння. Королева Наслі перебуває хвилює в Сан Франсиско.

ОЖИВЛЕНІ ЛЬОКАЛЬНІ БОІ НА ФРОНТАХ В КОРЕІ

АМЕРИКАНЦІ ПРОДОВЖУЮТЬ ПОВІЛЬНИЙ НАСТУП НА ПІВДНІ. — ЧЕРВОНІ ЗДЕРЖАНО ПІСЛЯ ПЕРИВУ В НАПРЯМКУ ТАЙГУ. — ЗАГРОЗЛИВИЙ РОЗВИТОК НА СХІДНОМУ ПОБЕРЕЖЖІ

Токіо, 9. серпня. — Вчора і сьогодні вранці на всіх фронтах Кореї продовжувалися льокальні бої з змінними успіхами. Здобув південного побережжя частини американської піхоти і морської піхоти продовжували свій повільний наступ в напрямку на Чінджу, здобуваючи дальших около п'ять миль терену та завдаючи ворогові дальші важкі втрати. Головнокомандуючий американськими силами в Кореї, ген. Волтон Г. Волкер, віддавав цю ділянку фронту і мав наказати приспінити наступ. Рівночасно на центральному фронті, між Вейган і Тайгу, з'єднання червоних військ переправилися під прикриттям ночі через ріку Нактонг, що становить тепер головну оборонну лінію американських і південно-корейських сил, та мали битися клином на около три милі в американські позиції в напрямку на Тайгу, що є провізоричною столицею південно-корейського уряду і важливим осередком американського постачання. З'єднання Першої Кавалерійської Дивізії, що адекватують цю ділянку фронту, швидко припинили ворожий наступ, збивши п'ять ворожих танків та завдавши ворогові великих втрат в людях. Ген. Гобарт Р. Гей, командант Кавалерійської Дивізії, заявив, що цей ворожий випад не заслуговує на увагу та що він воле би, аби більше червоних було перейшло ріку, бо тоді була б більша сатисфакція програти їх назад. До депо загрозливого розвитку прийшло на фронті здобув схилого побережжя, що його вдержують південно-корейські дивізії. Там ворог оминув місто Йонгдок і глибоким клином на приблизно 30 миль проникнув в південно-корейську лінію на захід від міста Поганг, що є важливим портом американського постачання. Це поважно загрожувє лінії постачання до тих частин, що борються на центральному фронті біля Тайгу. Відносно південного фронту, на якому американці наступають, стверджується, що голов-

ВЕЛИЧЕЗНІ ВТРАТИ ВОРОГА

На фронті в Кореї, 9. серпня. Американські воєни на південній ділянці корейського фронту, на якому вони наступають, не можуть зрозуміти поведінки ворога, що, здавалося б, — своїми трупам хоче заблокувати американський наступ. — Червоних воєнів висилється безглуздо на певну смерть навіть в таких місцях, де це не може мати найменшого впливу на розвиток подій. Для характеристик вистачить навести, що протягом вчорашнього дня на цій ділянці фронту було вбитих 300 ворожих воєнів тільки в записі американських ліній, тоді як американські втрати на цілому фронті вносили в тому самому часі 10 вбитих, 50 поранених і сімх пропавших безслідно.

ПРОПАГАНДА ЗАМІСТЬ ХЛІБА

Південна Корея, 9. серпня. — Втікачі з-поза ліній червоного фронту стверджують, що єдине, що принесло корейцям червоні "визвольніки", це повині пропаганди. Вони стверджують, що червоним пощастило переконати деяку частину населення, що це справді "американські імперіялісти" завинили в цьому страшному лихолітті, що тепер спало на голови корейців.

СОВЕТИ ЗАКИДУЮТЬ АМЕРИ- КАНЦЯМ ВАРВАРСТВО

Лейк Сокоес, 9. серпня. — Советський Союз передав вчора Раді Безпеки Об'єднаних Націй офіційне зажелання проти "варварського бомбардування корейських міст" американською авіацією, домагаючись його припинення. Я. Малік, советський представник, закинув Америці "масове винищення мирного цивільного населення" в Кореї, повторюючи за комуно-корейською пропагандою, що американці допускаються в Кореї "злочинів страшного варварства". В тому самому часі Об'єднані Нації одержали з Кореї повідомлення своєї власної комісії, в якому стверджується безприкладна жорстокість і варварство червоних орд не тільки у відношенні до американських та союзницьких полонених, яких тортується і вбивається, але й у відношенні до самого корейського цивільного населення, що його підозрівається в симпатії до американців.

ФРАНЦУЗИ ПРОПОНУЮТЬ ОДНУ ЕВРОПЕЙСКУ АРМІЮ

Страсбург, Франція, 9. серпня. — На вчорашньому засіданні Дорадчої Асамблеї Європейської Ради, що складається з парламентарних представників західно-європейських країн та в якій цим разом вперше беруть участь представники західно-німецького парламенту, французький соціалістичний лідер Андре Філіп відвинув пропозицію, щоб створити тільки одну могутню європейську армію, яка потрапила б з успіхом протиставитися неминучій більшовицькій агресії. Філіп вважає, що красиві армії можна на свою руку не потраплять відвернути цієї загрози. Подібні думки висловлювали теж інші представники, зокрема британський, гостро критикуючи уряди об'єднаних в Європейській Раді країн за дотеперішні нестачі в оборонній підготовці. На обговорюванні більшовицький загрози та можливостей оборони пройшов увесь день вчорашніх нарад, під час яких підтримувалося теж думку союзників, що німецька індустрія повинна бути використана для скріплення західної оборони.

В СВІТІ

Про сильне зменшення популярності індійського прем'єра Неру в його власній та інших азійських країнах говориться від часу, як він неfortunно вишався в "полагодження" Корейської війни коштам дальших уступок комуністам.

Франція звернулася черговою нотою до країн Атлантичного Пакту, обстоюючи свою пропозицію колективної організації безпеки цих країн.

Двадцять добре вишколених і готових "як пожежна сторожа" дивізій могли б зупинити советську агресію в Європі — твердить один з найкращих британських військових публіцистів, капітан Гарт.

Італійські комуністи знову погрожують страйком 6,000,000 робітників, якщо індустріялісти не зadowolять їх домагань щодо збільшення заробітної плати до 10,000,000 осіб в східних провінціях Китаю залишилися без даху над головою в наслідок великої повені ріки Гуай.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130
of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЯСНА ВІДПОВІДЬ

Війна в Кореї та зв'язана з нею міжнародна криза поставили перед світом рудіші питання, що тяжко важкою зморою над державними мужами, полководцями і звичайними громадянами практично від першого дня після формального закінчення другої світової війни. Ці питання, це: що буде і що робити?

Советська агресія і війна в Кореї дають ясну відповідь на перше питання. Советський Союз рішуче підкорити собі весь світ і з цього шляху ніхто і ніщо його не заверне. Обставини можуть заставити Кремль змінити тактику і засоби, але ніщо не заставить його змінити цілі. Зліквідована при американській допомозі большевицька авантюра в Греції, підбій Китаю, агресія в Кореї, злочинно-підприємна робота большевицьких п'ятих колон в цілому світі, події з Югославією, пряме народовбивство в поневоленіх країнах, стріли на безбронний американський літак над Балтиком, концентрація озброєних до зубів комуністичних орд на всіх фронтах і творення щораз нових запальних пунктів, нікчемне використання для своїх пропагандистських цілей трибуни Об'єднаних Націй, постійні саботажі всіх заходів, що могли б спричинитися до встановлення миру та здержування світу під постійним терором війни і його руїна примусом підготовки до оборони — все це продовжується до того часу, аж Кремль буде остаточно цілком приготувався до заповідного комуністичним гимном "останнього рішального бою".

Це є ясна відповідь на питання "що буде?" Тільки невіглас може ще сьогодні мати щодо цього будь-які сумніви.

Натомість, на це друге питання "що робити?" — сьогодні зустрічається все це тільки половичні або не цілком рішучі і не цілком повні і ясні відповіді. В кожному разі не такі рішучі і не такі ясні, як то вимагало б положення. Американська протакція в Кореї, всі пакти і доктрини та їх відносно повільне і неповне здійснювання не дають такої відповіді, яка могла б вплити в зривовані серця загрозлених большевицтвом людей впевненість в перемозі та викликати надію на визволення в душах поневоленіх народів.

Єдиною ясною відповіддю на це друге питання міг би бути рішучий, безкомпромисовий, суцільний і об'єднаний християнський похід всіх народів, вільних і поневоленіх, проти большевицтва, похід тотальний, як тотальний в большевицька загроз.

Це ще далеко не значить, що західний світ мав би починати агресію. Автім, як можна б почати агресію, як її вже давно почав большевизм і почав її на всіх фронтах? Це теж не значить, що зараз треба починати "велику війну".

Розв'язку цієї проблеми і тим самим яснішу відповідь на рішальне питання пробає дати відомий і заслужений американський публіцист Дейвід Лоренс, що був колись пресо-вим співробітником президента Вудроу Вільсона і опісля співробітником численних газет і журналів та автором багатьох публіцистичних праць. В статті "На що ми чекаємо?", надрукованої в "Ю. С. Нюз енд Ворлд Репорт" на 11-го серпня, він рекомендує: 1. Західний світ мусить бути під кожним оглядом готовий не тільки до оборони перед большевицькою агресією, але до її виключення; 2. Дипломатичні стосунки з Москвою повинні бути негайно зірвані; 3. Советський Союз повинен бути поставлений перед міжнародним трибуналом, що ним повинні бути Об'єднані Нації; 4. Присуд цього трибуналу повинен бути виконаний спільними зусиллями Об'єднаних Націй.

Немає двох думок, що коли б Злучені Держави дали під цим оглядом приклад а інші народи виявили досить мужності і пішли за нами, тоді вільний світ, власне кажучи, людство і його цивілізація мали б вигляди "перевити". Отже, справді, на що ми чекаємо?

Перша Міжнародна Промислова Виставка в Америці

В Шікаго відкрито в понеділок першу Міжнародну Промислову Виставу в Злучених Державах. Вона замітна тим, що в ній беруть участь 40 країн, не зважаючи на непевне політичне положення в часі її підготовки й теперішню воєнну ситуацію на Далекому Сході. Під час недавньої вистави різноманітних продуктів у Торонто, в Канаді, взяли участь канадські фермери українського роду, а газети заповіли, що ці фермери виставлять своє збіжжя в Шікаго. Однак в теперішніх звітах з відкриття вистави нема про це згадки, зате принадно описані експонати, що їх прислали в Америку закордонні країни.

Так згадується про автоматичну машину для виробу 35 тонн макаронів, устатковану італійською фабрикою макаронів Браїбанті з Медіолану. Вона вироблятиме макарони швидко, щоб звернути на себе увагу відвідувачів. Друга спеціальність на виставі — це 300-каратовий зоряний сафір, виставлений фірмою Когіно з міста Коломбо, на острові Цейлон. Ці предмети згадано мабуть на те, щоб виказати різноманітність вистави. Загальною на ній виставлені авта, фермерська машинерія, дерев'яні вироби, хімікалії, промислові машини і т. п. Все те приміщене в Міжнародній Амфітеатрі в околиці славної річки — звисної під назвою "Стакярдс". Для спеціалістів інтереси є назви підприємств та виробів, які розходяться по цілому світі. Для пересічного громадянина виставчає знати, що у виставі бере участь 250,000 підприємств, які обслуговують увесь земний глобус.

Коли дядься про політично-воєнне положення, то ініціатори вистави кажуть, що Корейська війна тільки поширює зацікавлення виставою. Загальне розуміння таке, що війна є перешкодою для всього нормального промислу та торгівлі. Отже саме тому люди схочуть побачити, що приміщено на виставі в такому часі, як теперішній.

У минулому такі вистави мали за завдання стягати купців з чужинних країн для оглядання товарів і для їх продажу та на самій виставі. Отже це був свого роду міжнародний ярмарок. У новіших часах промислові вистави мають ще й більше торговельне значення, однак вони притягають і звичайну публіку, яка хоче порекомендувати про економічний та культурний стан одної чи другої країни. Вистава в Шікаго об'єднує оба інтереси:

Вона відкрита для купецького світу кожного дня, а для цікавих дублюків тільки в суботу і неділю цілими днями та у вівторок та четвер вечорами.

На відкритті вистави сказано, що власники виставових предметів надіються дістати 50,000 покупців. З огляду на це уряд поробив усі старання, щоб допомогти їм при грошевих транзакціях, головню при виміні американського долара на чужинні валюти й наоборот. Крім того, на виставі повно мовознавців, щоб обслужити покупців з усього світу.

Купці з Шікаго ведуть перед в обслузі гостей і поку-

ців. Вони хочуть показати, що вони вміють належно репрезентувати велику Америку. Вони організували виставову корпорацію коштом \$200,000 і найшли приміщення для вистави в причалі воєнної флотії, довгому на пів милі. Експонати приміщені на прилавках, які разом займають 8 миль довжини та покривають простір 400,000 стій. Крім того інші вироби, приміщені в околиці амфітеатру, займають простір шости акрів землі.

Злучені Держави займають найбільше місця на виставі. Другою країною є Франція, а найменшою є Монако. Не бракує Греції, хоч вона змучена війною, а далека Австрія виставила вигрівальню курят на 11,000 яєць.

Це тільки зразок, як серед непевного положення життя мусить іти своїм ладом, бо "живий живе гадає".

Ярослав Падох.

Чергове завдання Союзової громади

Трагедія конвенції Українського Народного Союзу, яка зацікавила українське громадянство далеко поза межами цього просторого краю, нашою поставила перед очі нашої громади велику роль, яку ця заслужена організація свідомо брала на себе в ділянці матеріального, а з б е зпечення наших земляків, але на сиве всіх царинах нашого організованого національного життя.

Майже кожного дня працюючого конвенційного життя, поруч вужчих Союзових справ, на порядку напад були також важливі загально-громадські справи. І треба було бачити з яким живим зацікавленням проходили наради делегатів над цими питаннями, з якою ширістю та великодушністю вони вирішували їх, коштом не тільки ними зложених Союзових фондів, але й не рідко коштом власної кишені.

Зокремо, прямо зворушливою, симпатією ставилася велика півтисячна громада делегатів до нашого найстаршого культурного товариства — Наукового Товариства ім. Шевченка. Від голови конвенції Х-ра Дубаса до делегатів з найдавніших західних й південних степів, всі учасники конвенції виявляли не лише словом, але й ділом велике розуміння для діяльності цього працюючого товариства. А вже найбільше признання здобуло Товариство ім. Шевченка за його небуденну книгу — Енциклопедію Українознавства. Найкращим доказом того було призначення конвенцією поважної квоти 5,000 доларів на друк англійського видання Енциклопедії

— і зверхня подоба пана Макса, його мова, його поведінка, були такі, що зразу ж загнали тобі душу в п'яті.

В тісній, вузькій кімнаті мій пан інструктор був похожий на лелеку, якого посадили в калітку для канарки. Все тут було непропорційно за мале і за тісне в зрівнянні з його довжелезного і трохі таки чудернацькою фігурою. Такі "мелі", як стил, чи кристельськи складилися при цьому радше на дитячі іграшки, як предмет домашнього користування. Коли він простягнувся на весь ріст на "Недокінченій симфонії", його волохаті ляди на підлогу; для них уже на каналі не ставало місця. Штані, що їх в ділянці моди охрещено довгими, на мійому інструкторові виходили якісь доволі прикороткі. Закуца со-рочка заедно висмиклась із штанів, а маншети рукавів, ледь-ледь досягали ліктів. За те чуприну мав пан Макс повністю пристосовану до росту, якому очевидно, Бог загубив міру. Буває — мотіе го-

мотиє го-

мотиє го-

мотиє го-

мотиє го-

мотиє го-

мотиє го-

мотиє го-

мотиє го-

мотиє го-

мотиє го-

БІБЛІОТЕКА

Не хочу писати історії бібліотеки, що давня, як давня історія людської культури. Не буду розказувати про найстаршу знову нам бібліотеку египетського фараона Осіманіа з XIV. ст. до народження Христа, ні про бібліотеку грецького тирана Пізістрата, чи Арістотеля, ні про бібліотеку римського цисаря Августа. Не задумую теж писати про найбільші бібліотеки світу: Національну у Парижі, Британську в Лондоні, Національну у Вашингтоні, чи Публічну у Ленінграді з їх чотиримільйоновими книжковим добутком кожної зокрема, ні навіть про найбільшу українську: Всенародну Бібліотеку у Києві з її кількомільйоновим книжковим багатством, ні навіть — з уваги на близьке сусідство дир. Володимира Дорошенка — про його пестушку: незабутню львівську бібліотеку НТШ.

І не зачну я розказувати бібліотечних анекдот — ось хочби як то (якщо вірити Шолов) Цезар, залиплючись до Клеопатри, зустрівся з її закидом, що він знищив славу Олександрівську бібліотеку, як він спокійно відказав, сміючись: "Нічого, я сам пишу книжки". Хочу лише поділитися своєю віткою, що й тут — у країні бізнесу, темпа й "овертаймі" — плететься теж любов для книжки, складається її з любов'ю на бібліотечній поліції, щоб кожного дня знімати її знову з любов'ю і передавати одному, другому, десятому, тисячному — всім, хто шукає за нею. А їх — цих шукачів — неперелічена товпа. Варто лише стати з боку під імпозантним будинком т. зв. "Фрі Лайбері оф Філадельфія" — цієї святині культури, імпозантної за всі святині у цьому американському місті з традицією, і приглянутися, як з постійною увагою спрямовують сюди свої кроки журналісти, і робітники після праці, і студенти, і старші громадяни, навіть діти. Філадельфійська громада

УКК і його праця на політичній полі, тим самим є на полі культурній НТШ і його робота, спонукало конвенцію У. Н. Союзу призначити львівську частину свого, чотири роки збираного, народного фонду на ці дві установи.

Ще вирішення приносить заступлену честь цій найбільшій українсько-американській установі, а зокрема її делегатам, які це вирішення внесли. А слід підкреслити, що ці увахи були винесені одноголосно й тому є виявом одностійної волі цілого загалу Со-

— не лише велика шістдесяті-літкова-томова советська енциклопедія, але навіть найновіший шематизм советської православної церкви. Прикро і сумно дивитись на цей український відділ цієї прекрасної бібліотеки. У пресі йде акція інформувати чужинців про нас, але — якщо цей чужинець стане шукати інформації про Україну в публічній бібліотеці...

Варта б, щоб наша студентська молодь звернула дещо увагу на справу української книжки в публічній бібліотеці. Це важне навіть з уваги на нашу таку читацьку публіку, яка радо приходить до цієї бібліотеки і шукає за різною книжкою. Може й тоді якумсь чужинцеві впаде у руки українська книжка і його зацікавить.

— Як називається? — буркнув сердито мій інструктор. — Михайло... — пропелетав я, і шурнув по-школярському записками.

— Гм! Михайло... Справді? Щось воно мені видиться не так, народний приятель! Щось ти мені крутиш! Бо ти мені до всього не подобаєшся на Михайла, а на Грицька. Хоч також зовсім добре міг би ти зватися з Михайлом. Ну, та чорт із ним, з Грицьком та Михайлом... Ти мені от скажи! — тут мій пан

інструктор знечез'я з розмахом сів, та так собі сів, аж у білодіяний каналі затріщали всі ребра, застогнала вся пружина. — Ти мені скажи, народний приятель! Любиш ти котів, чи не любиш? Та дивись — кажи правду!

(от)

(от)

(от)

(от)

(от)

Іван Керницький.

БЕЗЖУРНІ ЛІТА

2)

Гідно погребавши бл. п. Павла Перепелицю на Янівському цвинтарі, пані Евдокія, тоді ще зовсім гожа молодіця, так і залишилася на віки вічні скорбною, непотішеною вдовою, а кожного року, в роковини чоловічої смерті і в річницю їхнього шлюбу наймала поминальні Богослуження і, взагалі проводила тоді день в пості, молитвах і побожних роздумуваннях.

Так то маючи за собою сиду-селенну чеснот і заслуг перед лицем Божим, господиня наша, пані Евдокія, не лише заскарбила собі заздалегідь вічне раювання, але здобула теж неабияку туземну нагороду: оце вже тричі одряда обійрали її старшою сестрицею до Церковного Брагва при парохіальному грімі св. Володи-

кішні, породисті штуки, що були її вихованцями, що мали в її хаті котяче право громадянства.

Чердіка пані Евдокії складалася з рудо-пасмистого, похожего на тигреня, коцура "Мацька" та двоє його нащадків: "Міцки" і "Філки" (перша була білою, як сніг м'яси, друга сороката). Котища вдалися одне в одного дебели, лінійні, загодовані, як підсвинки, а шерсть на них світилася, наче виглянцувана ваксою. Не диво — старунок і прохарчунок вони мали в пані Евдокії не то що панський, а, просто, великобуржуазний. Трохи не в кожному куточку стояли пригтовані для них мисочки з сирим і праженим молоком, а то й з сметанкою, черепки со свіжким, добірним м'ясом, найчастіше — поладвничкою, на яку особливо пестив Мацько був великий охотник. І в покою і в кухні коти мали повну автономію: вони в любому місці могли вилігуватись, всюди залізти, всюди стримати свій ніс і все обнюхати. Що-права,

коти вже змалечку були так вимуштровані, що ніколи не торкнули б вам того, чого не слід. Дай Боже кожному львів'янинові таку шляхетну рису характеру!

Так то в господині нашої, пані Евдокії, були дві великі пристрасті: одна позадомашня — це базарна площа, і друга домашня — її "котусі". Ех, не дай Біг було б скривдити чимнебудь її любимоців! Хто тільки посміє би криво на них подивитись, той знаходив в особі пані Евдокії запеклого ворога на все життя!

А, однак знайшовся такий смілячак!...

П.

Со страхом Божим і со стрепетом душі я з'явився вперше на порозі нової квартири, перед обличчям мого інструктора, пана Макса. Хоч я вже вчився у Львові другий рік і за той час успів по-трохи отримати з положивості і загостреності селюха, проте саме слово "інструктор" навівало на мене бідне, учняцьке, серце неясну тривогу. А в тім

